SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:849

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Jobbavdrag för ett enklare skattesystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett samlat jobbavdrag som förenklar beskattningen och stärker drivkrafterna till arbete och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De svenska jobbskatteavdragen har varaktigt ökat sysselsättningen i Sverige, men de är inte en helt svensk uppfinning. Jobbskatteavdrag används i cirka 20 länder för att stärka drivkrafterna till arbete, och deras effekter är väl dokumenterade av en bred samling forskare. Svenska bedömare som Konjunkturinstitutet, Landsorganisationen och Finanspolitiska rådet är eniga om att jobbskatteavdragen har en tydlig positiv effekt på sysselsättningen i vårt land.

Men jobbskatteavdragen existerar inte i ett vakuum. Det finns också skattereduktioner för pensionärers fastighetsavgift, sjöinkomst, allmän pensionsavgift, sjuk- och aktivitetsersättning, förvärvsinkomster, boende i vissa områden, underskott av kapital, rot- och rutavdrag, grön teknik, gåvor och avgift till arbetslöshetskassa.

Vidare påverkas beskattningen av arbete av grundavdrag, kommunal och regional skatt samt statlig inkomstskatt över skiktgränsen. På sidoinkomster görs normalt ett preliminärt skatteavdrag på 30 procent, men den slutliga skatten bestäms av den

samlade årsinkomsten. Därtill kommer arbetsgivaravgifter, vars storlek bland annat varierar med den anställdes ålder.

För den enskilda innebär det ett komplicerat system, med många olika parametrar. Några av skillnaderna är såklart motiverade utifrån rättviseperspektiv, men en fråga som behöver ställas är om det totala systemet verkligen styr mot de utfall vi vill. Sambandet mellan arbetsinsats, inkomst och slutlig skatt är svårt att överblicka.

Även när avdragen beräknas automatiskt behöver den som arbetar kunna förstå vad en förändrad arbetsinsats ger efter skatt. Ett enklare system gör det lättare att planera sin ekonomi och bedöma värdet av att gå upp i arbetstid. En förenkling bör därför märkas både i reglernas utformning och i informationen till löntagarna, som bör stärkas.

Flera befintliga komponenter bör kunna ersättas av en mer sammanhållen och enhetlig ordning, med tydliga regler och en tyngdpunkt på små och medelstora inkomster. Med förenklade skatter på arbete och en tydligare modell kan drivkrafterna till arbete stärkas, samtidigt som skattesystemet blir mer överblickbart.

Reformen behöver stärka både steget in på arbetsmarknaden och möjligheten att arbeta mer för den som redan har ett jobb att gå till. Det är två olika beslut, som påverkas av olika delar av skattesystemet. Därför bör förslaget prövas särskilt för låga arbetsinkomster och för den som går från deltid till heltid, med hänsyn även till hur inkomstprövade bidrag och avgifter förändras.

Ett tydligt problem idag är att marginalskatten ökar med 20 procentenheter när inkomsten passerar gränsen för statlig inkomstskatt. För den som inte fyllt 66 år vid ingången av 2026 är brytpunkten 660 400 kronor per år. Den statliga skatten tas endast ut på inkomsten över gränsen. En mer stegvis infasning skulle göra ökningen av marginalskatten mindre abrupt och stärka utbytet av ytterligare arbete. Sverige mår bra både av att fler arbetar och av att fler arbetar fler timmar.

För en specialistsjuksköterska som överväger ett extra helgpass är det ersättningen efter skatt som kan vägas mot tiden med familjen och behovet av återhämtning. Om en större del av ersättningen får behållas blir det ekonomiska utbytet av extrapasset större. När erfaren personal väljer att arbeta fler timmar kan det också stärka vårdens bemanning. Skatten är tvivelsutan en del av den avvägningen, tillsammans med arbetsmiljön och möjligheten att påverka sin arbetstid.

Flera rapporter har tittat på frågan, exempelvis Jacob Lundberg vid Timbro som släppte rapporten Förenklade skatter på arbete, år 2019. Även Åsa Hansson vid SNS har skrivit en rapport 2022, med titeln Ett skattesystem för Sverige i en global värld. Båda

rapporterna ger goda argument för att reformera skattesystemet med en utgångspunkt i enkelhet och konkurrenskraft.

Utgångspunkterna för ett reformerat skattesystem bör vara tre. För det första bör olika typer av avdrag och reduktioner slås ihop för att skapa en större enkelhet, förslagsvis genom ett samlat jobbavdrag. För det andra bör den statliga inkomstskatten fasas in, snarare än att vara en vägg för de med höga inkomster. För det tredje bör den högsta marginalskatten i Sverige hållas på under 50 procent, så att principen om ”hälften kvar” blir giltig för alla löntagare.

En sådan sammanhållen reform bör genomföras på ett sätt som är självfinansierat enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner. Förväntade beteendeeffekter bör redovisas separat, med tydliga antaganden och osäkerheter. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)